

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 64/2026-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného Advokátska kancelária Kováčik Legal s.r.o., Radlinského 1729, Dolný Kubín, proti rozsudku Okresného súdu Námestovo sp. zn. 20T/70/2024 zo 16. mája 2025 a uzneseniu Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3To/60/2025 z 18. septembra 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. decembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho práva podľa čl. 6 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom okresného súdu sp. zn. 20T/70/2024 zo 16. mája 2025 [(ďalej len „rozsudok okresného súdu“); zrejme chybou v písaní je v návrhu na rozhodnutie uvedený dátum 28. máj 2025, avšak k ústavnej sťažnosti bol priložený rozsudok zo 16. mája 2025] a uznesením krajského súdu sp. zn. 3To/60/2025 z 18. septembra 2025 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“). Navrhuje priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu uznaný za vinného zo spáchania prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 2 Trestného zákona, za čo mu bol uložený peňažný trest 900 eur a pre prípad úmyselného zmarenia výkonu peňažného trestu bol sťažovateľovi uložený náhradný trest odňatia slobody vo výmere jedného mesiaca. Zároveň bol sťažovateľovi uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na doživotie.

3. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd tak, že ho podľa § 319 Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné.

II. Argumentácia sťažovateľa

4. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu a uzneseniu krajského súdu sťažovateľ podal túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) okresný súd sa pri ukladaní mu trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na doživotie nedostatočne zaoberal skutočnosťami, ktoré sťažovateľ tvrdil v priebehu trestného konania;

b) aplikácia § 61 ods. 5 písm. a) Trestného zákona je v jeho prípade sporná z dôvodu, že v konaní vedenom pod sp. zn. 9T/4/2014 nebol odsúdený, ale bolo upustené od uloženia súhrnného trestu, a teda nie je možné jasne určiť, či bol v minulosti dvakrát odsúdený alebo nie;

c) okresný súd porušil právo na spravodlivý proces, keď sa vyjadril k ústavnej súladnosti § 61 ods. 5 písm. a) Trestného zákona;

d) v rozsudku okresného súdu absentuje vysporiadanie sa s § 2 ods. 12 Trestného poriadku, keďže uložením trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na doživotie dôjde k nemožnosti získania príjmov pre rodinu, a tým aj k porušeniu práva podľa čl. 8 dohovoru. Uložený trest je v rozpore so zásadami ukladania trestov, ktorou je aj náprava páchatel'a a vedenie riadneho života. Zároveň je aj v rozpore s judikatúrou ústavného súdu [poukazuje (nielen) na bod 15 nálezu č. k. PL. ÚS 18/2020-31 z 25. septembra 2024, v zmysle ktorého trestná sankcia musí byť úmerná a rozumná, teda len v miere nevyhnutnej pre splnenie účelu trestu];

e) sťažovateľ nemôže ďalej vykonávať profesiu profesionálneho vodiča nákladného vozidla, čo má v danom prípade dopad aj na získavanie legálneho príjmu, čím došlo aj k porušeniu práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu;

f) ak má viesť uložený trest k jeho náprave a prehodnoteniu doterajšieho správania, je potrebné, aby bola sťažovateľovi daná možnosť opätovného prehodnotenia trestu. Odvolací súd nevzal do úvahy bod 15 a 17 nálezu č. k. PL. ÚS 18/2020-31 z 25. septembra 2024 a bod 7 odlišného stanoviska sudcu Petra Straku k nálezu.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru), práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života (čl. 8 dohovoru) a práva na ochranu majetku (čl. 1 dodatkového protokolu) rozsudkom okresného súdu a uznesením krajského súdu.

6. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu práv rozsudkom okresného súdu:

7. Ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd

nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

8. Sťažovateľ mal možnosť podať proti rozsudku okresného súdu odvolanie krajskému súdu. Odvolanie aj podal a bolo o ňom rozhodnuté uznesením krajského súdu. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej neprípustnosti.

III.2. K namietanému porušeniu práv uznesením krajského súdu:

9. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta nedostatočné vysporiadanie sa súdov nižšej inštancie so skutočnosťami, ktoré namietal v priebehu trestného konania. Zároveň argumentuje, že vo veci absentuje vysporiadanie sa súdov s § 2 ods. 12 Trestného poriadku, keďže uložením mu trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na doživotie dôjde k nemožnosti získania príjmov pre rodinu, a tým aj k porušeniu práva podľa čl. 8 dohovoru. Namieta aj odklon súdov nižšej inštancie od judikatúry ústavného súdu, ako aj prekročenie ich právomocí, keď sa súd vyjadril k ústavnej súladnosti § 61 ods. 5 písm. a) Trestného zákona. Predmetné námietky v podstate smerujú k atakovaniu mu uloženého trestu zákazu činnosti.

10. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

11. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti či nedotknuteľnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušeniu ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

12. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu delby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona

o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

13. Ústavný súd k obsahu sťažovateľom vznesených námietok a v súvislosti s ním namietaným porušením práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poukazuje na to, že z obsahu tohto práva vyplýva, že je „výsledkové“, čo znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016, I. ÚS 517/2022), v dôsledku čoho je možné právne účinným spôsobom namietat jeho porušenie v konaní pred ústavným súdom až po právoplatnom skončení daného konania, resp. uplatnení všetkých opravných prostriedkov v trestnom konaní vrátane tých pochybení, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu. V nadväznosti na to ústavný súd stabilne judikuje, že trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj vo veci konajúcich súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07, IV. ÚS 197/08, I. ÚS 314/09, IV. ÚS 166/2010, II. ÚS 425/2017, III. ÚS 156/2021, IV. ÚS 80/2022, IV. ÚS 407/2024). Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú, a to prednostne, napr. všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti, prípadne iné orgány verejnej moci na to určené (m. m. IV. ÚS 64/2025). Ústavný súd v súčinnosti mu poskytnutej okresným súdom zistil, že sťažovateľ v predmetnej veci dosiaľ nepristúpil k podaniu dovolania.

14. Pri ústavne konformnom výklade zákona (Trestného poriadku) dovolanie môže smerovať aj proti odôvodneniu rozhodnutia (v súhrne rozhodnutí konajúcich súdov) z hľadiska požiadaviek na odôvodnenie zodpovedajúce kritériám spravodlivého procesu (vo vzťahu k všetkým okolnostiam podstatným pre rozhodnutie), ktorého súčasťou je právo na obhajobu [dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]. Tomuto dôvodu nezodpovedá právo na obhajobu len vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 ústavy (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu), ale aj obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 dohovoru, a teda aj v rozsahu čl. 46 ods. 1 ústavy (s odrazom najmä v § 34 Trestného poriadku). Rovnako ako pri rýdzo skutkových okolnostiach z hľadiska činu, ktorý je predmetom trestného stíhania konkrétnej osoby [v kontexte dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku oproti negatívnemu vymedzeniu predmetu dovolacieho prieskumu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku], je dôvodný aj vo vzťahu k výroku o treste odsudzujúceho rozsudku pozitívny záver o inom uhle pohľadu na prieskum predmetnej otázky z hľadiska odôvodnenia dotknutého rozhodnutia (ktoré musí nepochybne v tejto esenciálnej náležitosti meritórneho rozhodovania zodpovedať kritériám spravodlivého procesu), a to v konzekvenciách práva na obhajobu a jeho podstatného porušenia v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Argumentácia o nemožnosti podať dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku z dôvodu, že výška uloženého trestu odňatia slobody zodpovedala Trestným zákonom vymedzenému rozpätiu trestnej sadzby, neobstojí, pretože nejde o ten istý

aspekt a jemu zodpovedajúci zákonný dôvod dovolacieho prieskumu. Na druhej strane nejde o bežný prieskum výšky trestu uloženého v rozpätí zákonom ustanovenej sadzby, ale o „zmatečnosť“ podkladového odôvodnenia (ZNaU č. 9/2025).

15. Dotknutú (kľúčovú) otázku dovolací súd teda nehodnotí v pozícii prvostupňového súdu alebo odvolacieho súdu, ale ako spôsob vysporiadania sa s ňou v odôvodnení rozhodnutia (v konečnom dôsledku) odvolacím súdom (do úvahy sa berie komplex oboch rozhodnutí, a to preskúmaného a prieskumného, resp. druhostupňového). Na odobrenie záverov skôr konajúcich súdov musí ísť o vyrovnanie sa s dotknutou otázkou udržateľným spôsobom (m. m. IV. ÚS 546/2020). Úlohou dovolacieho súdu je preskúmať jednu z procesných garancií práva na spravodlivý proces spočívajúcu v riadnom odôvodnení súdneho rozhodnutia (m. m. I. ÚS 296/2022, I. ÚS 182/2023, I. ÚS 315/2023).

16. Predostreté východiská sa plne vzťahujú aj na subsidiaritu právomoci ústavného súdu vo vzťahu k touto ústavnou sťažnosťou namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu z dôvodu tvrdenej arbitrárnosti súdov nižšej inštancie (pozri bod 9 tohto uznesenia, pozn.) napriek skutočnosti, že časť jeho námietok prípadne smeruje aj mimo rámec atakovanej nedostatočnosti napadnutých rozhodnutí.

17. Aj napriek skutočnosti, že niekedy nie je celkom možné a reálne jednotlivé námietky (subsumovateľné a nesubsumovateľné pod dovolacie dôvody) od seba celkom oddeliť, bolo by v rozpore s princípom subsidiarity, aby ústavný súd predbiehal rozhodnutie dovolacieho súdu. Aj ústavný súd musí všeobecným súdom poskytnúť príležitosť plne rozvinúť ich právomoc, keďže aj im patrí možnosť a povinnosť poskytnúť základným právam a slobodám sťažovateľov ochranu v medziach ich zákonom zverených kompetencií. Táto ochrana je v rámci vzťahu medzi všeobecnými súdmi a ústavným súdom podľa princípu subsidiarity delená a postupná, nie delená a súbežná. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva a jeho právomoc nastupuje spravidla až vtedy, ak sťažovatelia pred všeobecnými súdmi vyčerpajú všetky účinné prostriedky nápravy vo vzťahu ku konaniu, resp. rozhodnutiu ako celku. V prípade, ak v rámci toho istého konania (rozhodnutia) je možné niektoré námietky uplatniť pred dovolacím súdom a iné nie, ústavný súd v tejto súvislosti považuje za v rozpore s už zmieneným princípom subsidiarity tieto procesné nároky drobiť a ponechať ich samostatnému procesnému osudu. V prípade potenciálneho úspechu sťažovateľa pred dovolacím súdom (čo aj len vo vzťahu k niektorým uplatneným námietkam) totiž stráca ďalšie konanie pred ústavným súdom zmysel. Celkové posúdenie tejto otázky však ústavný súd ponecháva na dovolací súd a nebude komplexne *ex ante* vstupovať do jeho právomoci autonómne posúdiť prípustnosť dovolania v trestnom konaní (m. m. IV. ÚS 64/2025).

18. Ústavný súd opakovane pripomína, že nie každé rozhodnutie o mimoriadnom opravnom prostriedku spôsobuje zachovanie zákonnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, zohľadňujúc predovšetkým subsidiaritu konania o ústavných sťažnostiach, preto posledná veta § 124 zákona o ústavnom súde o zachovaní tejto lehoty je určená na to, aby sťažovatelia v ústavnej sťažnosti mohli uplatniť námietky neuplatniteľné v mimoriadnom opravnom prostriedku. Pokiaľ by rozhodnutie o dovolaní bolo negatívne, má sťažovateľ pri zachovaní princípu subsidiarity právomocí ústavného súdu možnosť napadnúť ústavnou sťažnosťou rozhodnutie dovolacieho súdu

vrátane odvolacieho súdu. Pokiaľ ide o námietky proti dovolaním napadnutému rozhodnutiu, ktoré nebolo možné uplatniť v dovolacom konaní, je možné ich potom uplatniť súčasne, ale až v ústavnej sťažnosti a ústavný súd ich môže preskúmať, avšak spolu s výsledkami dovolacieho konania. Ústavný súd už len dodáva, že práve posledná veta § 124 zákona o ústavnom súde o zachovaní lehoty je určená práve na to, aby sťažovatelia mohli v ústavnej sťažnosti (nasledujúcej po podaní mimoriadneho opravného prostriedku) uplatniť námietky neuplatniteľné v mimoriadnom opravnom prostriedku (m. m. IV. ÚS 398/2022, IV. ÚS 404/2022, IV. ÚS 471/2022, IV. ÚS 534/2022, IV. ÚS 24/2023).

19. V nadväznosti na popísané skutočnosti ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej neprípustnosti.

20. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu